

INFORMACE O ANTIKONCEPČNÍM KROUŽKU

Antikoncepční kroužek je k dispozici v ČR již od roku 2007. Je velikosti přibližně 5,5 cm v průměru s průřezem asi 0,5cm. Je průhledný a pružný. Patří mezi metody kombinované hormonální antikoncepce, protože obsahuje oba ženské pohlavní hormony – estrogen i progesteron. Jedná se v podstatě o stejný typ metody, jako jsou kombinované hormonální pilulky, nebo antikoncepční náplast. Liší se pouze aplikační formou – pilulky se polykají „ústy“ a do organismu se dostávají trávicím systémem, náplast se lepí na kůži, přes kterou se z náplasti hormony vstřebávají do nitra organismu, a kroužek se zavádí do pochvy a odtud se hormony vstřebávají. Cesta podání je tedy, jako u náplasti mimo trávicí ústrojí, čímž se automaticky eliminuje možnost snížené účinnosti této antikoncepce při poruchách trávicího traktu (např. zvracení, průjem) a zároveň se tak obchází „průchod“ a tím i první „zpracování“ játry. Kroužek je další možností výběru jiné formy antikoncepce, než je pilulka.

ANTI-KONCEPČNÍ KROUŽEK

Jak bylo zmíněno již výše, antikoncepční kroužek řadíme mezi kombinované hormonální metody (obsahuje estrogen i progesteron). Žena si kroužek zavádí do pochvy 1x měsíčně, po zavedení ponechá kroužek 3 týdny v pochvě a pak ho vytáhne ven, přičemž následuje 1 týden bez kroužku v pochvě. Jedná se opět o obvyklý 28 denní cyklus, jako je tomu u kombinovaných pilulek a náplastí. A stejně tak lze u kroužku použít tzv. kontinuálního užívání, tzn. vynechat týdenní pauzu a zavést kroužek ihned po vytažení předešlého kroužku. Takto lze prodloužit období bez menstruace, jak žena potřebuje. Jinými slovy nastaví si délku cyklu dle její potřeby.

Mechanismem účinku antikoncepčního kroužku je primárně zablokování ovulace (tj. zablokování uvolnění vajíčka z vaječniku). Hormony z kroužku totiž ovlivňují mozkové centrum řízení cyklu tak, že mu vysílají mylnou informaci, na základě které centrum nedá pokyn k ovulaci ve vaječniku. Přídatným mechanismem účinku vaginálního kroužku je zahuštění hlenu v hrdle děložním, čímž napomáhají jeho neprůchodnosti pro spermie.

Výhody či pozitiva kroužku jsou v podstatě totožná s těmi, které jsou zmíněny u kombinovaných pilulek a antikoncepční náplasti. Je to tedy především spolehlivost této metody a přídatné příznivé zdravotní účinky. Spolehlivost je, jako u všech krátkodobých metod, podmíněna důsledným a správným užíváním. Mezi příznivé zdravotní účinky patří hlavně pravidelnost menstruačního cyklu, zmírnění intenzity krvácení při menstruaci (vymizení při kontinuálním užívání), zmírnění až vymizení bolestivé menstruace či premenstruačního syndromu. Významný je také pokles rizika eventuálního budoucího vzniku rakoviny vaječniku nebo těla děložního, ale i tlustého střeva a konečníku. Pokles rizika se týká také výskytu cyst vaječniku nebo cyst a nezhojbných útvarů prsu (tzv. fibroadenomů) a také bolestí v podbřišku např. u endometriózy. Ovlivnění vazkosti hlenu hrdla děložního souvisí se snížením rizika zánětů dělohy a vejcovodů. Oproti pilulkám u kroužku nehrozí snížení spolehlivosti u žen, které mají nějakou poruchu trávicího ústrojí (např. zvracení, průjem), protože se neužívá ústy, ale lepí se na kůži a „obchází“ tak trávicí trakt.

Mezi rizika či nevýhody je na prvním místě

třeba zmínit sníženou spolehlivost, pokud žena kroužek užívá nedůsledně a nesprávně (tj. zpozdí se s výměnou kroužku po 28 dnech nebo si zapomene kroužek zavést úplně, nebo si nezajede včas pro nový recept apod.). Riziko selhání je při tomto chybném užívání až 30 krát vyšší než u žen, které užívají kroužek bezchybně! Pokud tedy máte problémy s pravidelným užíváním, zvláště pokud je to opakovaně, je vhodné zvážit raději možnost jiné metody, která je na spolehlivosti ženy nezávislá (např. některá z dlouhodobých metod antikoncepce).

Pokud se týká zdravotních rizik, je jich u kombinované hormonální antikoncepce, kam kroužek řadíme, opravdu minimum. Význam má zmínit pouze lehce zvýšené riziko hluboké žilní trombózy (HŽT), ale v jedné větě je třeba říct, že toto riziko je mnohem menší než např. v průběhu fyziologického těhotenství a týká se žen, které mají nějaký vrozený sklon k tomuto onemocnění (např. zvýšená srážlivost krve u nositelek tzv. trombofilních mutací). Dále se mohou občas vyskytnout krvácení či špinění mimo očekávanou menstruaci, napětí v prsou, nevolnost, vzácně i bolesti hlavy.

Existuje jen několik málo stavů organismu, u kterých žena nesmí kombinovanou hormonální antikoncepci užívat – **absolutní kontraindikace** – kam patří např. přítomnost venózní či arteriální trombózy a stavů s ní souvisejících (např. cévní mozková příhoda), či predispozice těchto stavů, jako jsou některé trombofilní mutace (např. Leidenská mutace), dále nemoci jater s poruchou jejich funkce, neléčený nebo léčbou nezvládnutý vysoký tlak nad hodnoty 160/100 torrů, cukrovka trvající více než 20 let nebo komplikovaná cukrovka, některé typy migrén, srdeční vady s fibrilací síní, chronickým zánětem srdečního svalu či s plicní hypertenzí, prodělaná rakovina prsu, přítomnost více rizikových faktorů cévních

příhod či kouření více než 15 cigaret denně u ženy starší 35 let. Na kouření jako na rizikový faktor se vůbec hodně a často zapomíná a ženy tento faktor dost často lékaři zatajují!!! Určitá opatrnost je také potřeba v případě výskytu tzv. **relativních kontraindikací** – např. plánovaná větší operace, kouření i méně než 15 cigaret/denu ženy starší 35 let či některé migrény. Kombinovaná hormonální antikoncepce není vhodná také u žen po porodu, které kojí.

Je důležité se lékaře ptát, ale je možná ještě důležitější lékaři poskytnout veškeré informace o Vašem zdravotním stavu a o zdravotním stavu Vaší rodiny, aby mohl zhodnotit všechna možná rizika, pokud Vám má poradit s antikoncepcí.

Vždy se o možných kontraindikacích, a tím spojených rizicích, poradte s Vaším gynekologem, který Vám v případě, že pro Vás náplast nebude vhodná, pomůže najít pro Vás náhradní metodu.

Obrázek antikoncepčního kroužku:

